

ÖZET

KOYUNLARDA STRESLE İLGİLİ BAZI FİZYOLOJİK PARAMETRELERİN MEVSİMSSEL DEĞİŞİMİ

Elif YORULMAZ

Yüksek Lisans Tezi, Zootečni Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Tufan ALTIN
2014, 71 sayfa

Koyunlarda stresle ilgili fizyolojik özelliklerin ve tiroit hormonlarının (T3 ve T4) yıl boyunca değişimini belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Bu amaçla 14 baş dişi ve 8 baş erkek olmak üzere toplam 22 baş Karya genotipi toklu kullanılmıştır. Yıl boyunca her ayın 10-15. günleri arasında toklularda sabah ve öğleden sonra rektal sıcaklık ile dakikada nabız ve solunum sayıları belirlenmiştir. Serum T3 ve T4 hormon seviyelerini belirlemek amacıyla her mevsimin ortasında olmak üzere yılda 4 defa öğleden sonraki ölçümlerde hayvanlardan kan alınmıştır. Otomatik sıcaklık ve nemölçer cihazı ile 12 ay boyunca ağılda iklimsel verilerin kayıtları tutulmuştur.

Ekim, Kasım, Aralık, Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında sırasıyla ortalama nabız sayısı 120.9, 133.8, 127.8, 132.0, 108.4, 115.7, 115.8, 101.8, 83.2, 93.6, 97.7 ve 82.3 adet/dakika; ortalama solunum sayısı 51.2, 50.1, 54.2, 42.5, 42.3, 50.2, 60.8, 60.7, 66.9, 78.2, 68.3 ve 50.0 adet/dakika; ortalama rektal sıcaklık 39.40, 39.64, 39.47, 39.55, 39.57, 39.53, 39.39, 39.18, 39.23, 39.34, 39.24 ve 38.91 °C olarak bulunmuştur. Sonbahar, Kış, İlkbahar ve Yaz mevsimlerinde serum ortalama T3 seviyesi 2.39, 5.06, 2.27 ve 2.09 ng/ml; T4 seviyesi ise 132.85, 161.55, 189.75 ve 204.97 ng/ml olarak tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar Karya koyunlarda fizyolojik özellikler ve tiroit hormonlarının mevsimsel çevre sıcaklığına bağlı olarak değiştiğini göstermiştir. Solunum sayısı yazın sıcak aylarında yükselirken, nabız sayısı beklenen aksine düşmüştür. T3 ve T4 hormonları için ortaya çıkan mevsimsel değişimler beklentilerle uyumlu bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Koyun, stres, fizyolojik parametreler, T3 ve T4 hormonları.